Burny Every:

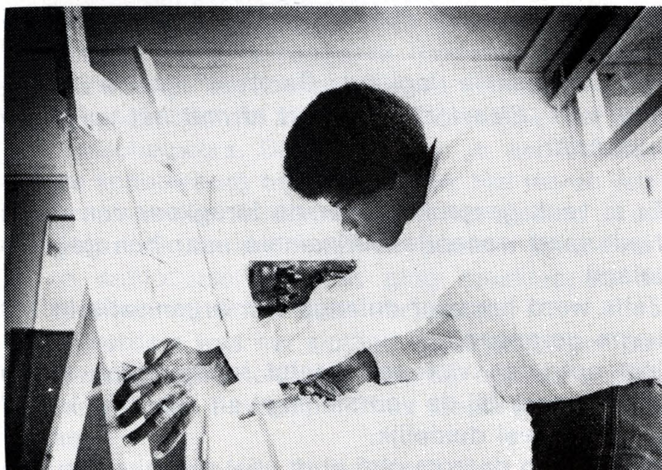
Continuïteit en geld nodig voor ontwikkeling toneel

Oranjestad. – Wanneer vanavond E Tèstamènt di e Kachó in Cas di Cultura in première gaat, is het werk van regisseuse Burny Every ten einde. Reeds in december vorig jaar toen zij van de Sticusa vernam dat zij voor drie maanden naar Aruba kon komen om er een stuk te regisseren, begon zij reeds in Nederland met de vertaling van het stuk van de Braziliaanse auteur Ariano Suassuna dat in het Papiamento de titel van E Tèstamènt di e Kachó meekreeg. Waarom heeft zij juist dít stuk gekozen om op Aruba te regisseren?

Burny Every, verbonden aan toneelgroep Theater te Arnhem:

„Ik had juist in dit stuk gespeeld in Nederland. Ik kende het stuk dus goed. Ik vond dat het goed aansloot bij het publiek hier; immers de mentaliteit die in dit Braziliaans stuk heerst, begrijpt men hier goed. Bovendien vind ik het een erg goed stuk, waarbij nog komt dat het erg leuk is voor de acteurs zelf. Het stuk is niet erg bewerkelijk met décors, maar berust voornamelijk op de mis en scène, dus de bewegingen en zo."

Na de eerste twee opvoeringen van E Tèstamènt di e Kachó vertrekt Burny Every meteen naar Nederland terug, waar haar ander werk wacht.

Dit is de Antilliaanse beeldende kunstenaar Ronald Coffie, die in de Galerie RG gaat exposeren, aan het werk.

Of ze nog terug komt?

Burny: „Dat hangt van veel dingen af. Ik moet nog met veel mensen hier spreken en ook in Nederland, want zonder geld doe je hier niets. Deze instanties moeten geld verschaffen. Als Aruba onafhankelijk wordt, vraag ik mij af of de Sticusa geld zal blijven geven, want in feite is het de Nederlandse regering die dit geld geeft. De enige manier om werkelijk iets aan toneel te doen hier, is ervoor zorgen dat er continuïteit is en geld. Ik geloof niet dat het goed is als er voor enkele jaren iemand hierheen komt om iets aan toneel te doen. Dit systeem van de Sticusa is misschien nu het enig haalbare, maar je ziet al dat er de laatste jaren niemand geweest is op Aruba. In Nederland wordt het ook steeds moeilijker iemand hiervoor te vinden. En dan niet iemand die hier een betaalde vakantie komt doorbrengen, want die zijn er ook geweest. Dit systeem werkt niet meer.

Hoe het moet worden? Daar moet ik nog over nadenken als ik in Nederland terug ben, waar ik afstand kan nemen. Er moet een nieuwe vorm komen. Je kunt niet doorgaan met amateurtoneel alleen. Als hobby alleen kun je geen toneel ontwikkelen. Ik heb gemerkt dat er veel talent is op Aruba. Je moet een groep kunnen hebben die niet al te groot is, maar die méér kan geven dan alleen een avondje amusement. Niet dat ik zeg dat toneel als amusement niet goed zou zijn. Integendeel, maar als je het toneel wilt ontwikkelen, moet je ook wat anders kunnen. Maar veel hangt af van geld."

Denkt zij dat een groep beroepsacteurs hier haalbaar is?

„In Nederland zijn ze ook niet haalbaar. Als er geen overheidssubsidie bestond, dan was er ook helemaal geen beroepstoneel. Het kan niet alleen van de Sticusa blijven afhangen. Je zou hier toneel in het Spaans kunnen opvoeren en ermee naar het vasteland van Zuid-Amerika gaan. Je kunt ander toneel naar de eilanden Curaçao en Bonaire brengen. Maar nogmaals, voor dit alles is geld nodig."

Of Burny Every na dit stuk nog meer toneelarbeid op Aruba zal gaan verrichten, zal mede afhangen van de reacties die zij op haar ideeën over toneel op Aruba van de overheid zal krijgen.

(Amigoe 27-4-'73; bekort)